

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΚΑΛΟ ΤΕΛΟΣ

«Συγγραφέας των μεγάλων αφηγήσεων», όπως έχει χαρακτηριστεί η Λίτσα Ψαραύτη, έχει συνδέσει το όνομά της με τις σημαντικότερες στιγμές του παιδικού και εφηβικού βιβλίου. Βραβεύτηκε από τον Κύκλο του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου (Ελληνικό Τμήμα της IBBY), τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, για το βιβλίο της «Το διπλό ταξίδι» μήκη στον Τιμητικό Πίνακα του Ευρωπαϊκού Βραβείου Παιδικής Λογοτεχνίας «Πιέρ Πάολο Βερτζέριο» του Πανεπιστημίου της Πάντοβα και για «Τα δάκρυα της Περασφόνης» έχει περιληφθεί στον Τιμητικό Πίνακα της IBBY. Υπήρξε υποψήφια για το Βραβείο Χανς Κρίστιαν Αντερσεν το 2000, για «Το χαμόγελο της Εκάτης» βραβεύτηκε το 1996 με το Κρατικό Βραβείο και για «Το αυγό της έχιδνας» με Έπαινο από την Ακαδημία Αθηνών. Ανάμεσα στα βιβλία της και τα ιστορικά «Στα βήματα του Σαμοθήριου», «Το φίλι της ζωής», «Τάλως, ο χάλκινος γίγαντας της Κρήτης», «Η σπηλιά της γοργόνας», «Κασσάνδρα, η μάντισσα της Τροίας», «Οι δραπετές του καστρόπυργου» που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τον «Πατάκη». Πηγή έμπνευσής της η Σάμος, η ιδιαίτερη πατρίδα της. Θεματολογία της, τα προβλήματα των σημερινών εφήβων.

Τον ερωτεύτηκα με την πρώτη ματιά, καθώς τον είδα να καπνοφύζει από το στραβό, ψηλός, μελαχρινός, με τη στολή του ανθυπολοχαγού. Ομορφότερο άντρα δεν είχα ξαναδεί ως τα δεκάξι μου χρόνια. Λες και τα μάτια μου τον μαγνίπασαν, γύρισε και με κοίταξε μόλις έφτασε μπροστά στο παράθυρο που στεκόμουν. Ενώσα την καρδιά μου να χτυπάει δυνατά και να καίνε τα μάγουλά μου. Λίγο πριν στρίψει στη γωνία γύρισε και με ξανακοίταξε. Κανονικά, μόλις τον είδα, θα έπρεπε να είχα τραβηχτεί μέσα και να κλείσω την κουρτίνα. Ήταν εκθρόνος μας, ένας Ιταλός κατακτητής που πριν από λίγους μήνες είχε έρθει με μια ολόκληρη μεραρχία και το νησί μας στέναζε κάτω από την ιταλική κατοχή.

Όλη τη νύχτα δεν έκλεισα μάτι και την επόμενη μέρα μετρούσα τις ώρες μέχρι να έρθει το απόγευμα για να τον ξαναδώ. Η ώρα περνούσε, αλλά ο ωραίος ανθυπολοχαγός δεν έλεγε να φανεί. Η σκέψη ότι μπορεί και να μην εμφανιζόταν με γέμιζε απελπισία. Νόμιζα ότι θα λιποθυμούσα όταν τον είδα να έρχεται, να πλησιάζει το παράθυρο και να μου λέει με φωνή τραγουδιστή «Ciao bella bambina». Από εκείνη τη μέρα έβαζα κάθε μέρα το καλό μου το φουστάνι, χτένιζα τα μαλλιά μου μεγαλίστικα και σπινόμουν στο παράθυρο, περιμένοντας να περάσει ο ωραίος ανθυπολοχαγός. Τις νύχτες τον ονειρευόμουν. Ξυπνούσα μουσκεμένη στον ιδρώτα κι έμενα ξάγρυπνη ως το πρωί.

Είχε περάσει σχεδόν ένας μήνας με τα καθημερινά κρυφοκοιτάγματά μας. Ήταν ένα από τα βράδια που ξαγρυπνούσα με τη σκέψη μου στον ωραίο Ιταλό, δεν ήξερα ούτε τ' όνομά του. Άκουσα μια φουσαρμόνικα να παίζει κάτω από το παράθυρό μου και μια γλυκιά φωνή να τραγουδάει. Πετάχτηκα με το νυχτικό και άνοιξα το παράθυρο. Ο δρόμος ήταν κατασκότεινος, ήξερα όμως ποιος ήταν ο νυχτερινός κανταδόρος. Σε μια στιγμή που τα σύννεφα παραμέρισαν και το φεγγάρι φώτισε, τον είδα. Είπαμε το φυλλοκάρδι μου. Φοβόμουν μην ξυπνήσει η μάνα μου –ο πατέρας μου κοιμόταν βαριά– και με τσακώσει στο παράθυρο.

Τον άκουγα μαγεμένη, με τα γόνατα λυμένα και παρακαλούσα να μην τελειώσει το τραγούδι. Όταν άρχισε ν' απομακρύνεται και η μουσική να σβίνει, γύρισα στο κρεβάτι μου. Ήξερα πια ότι κι εκείνος μ' αγαπούσε, κάθε μέρα μου το έλεγαν

Η ώρα περνούσε, αλλά ο ωραίος ανθυπολοχαγός δεν έλεγε να φανεί. Η σκέψη ότι μπορεί και να μην εμφανιζόταν με γέμιζε απελπισία.

τα μάτια του, το χαμόγελό του, τα λόγια του κάθε φορά που κοντοστεκόταν στο παράθυρο, κι ας μην τα καταλάβαινα.

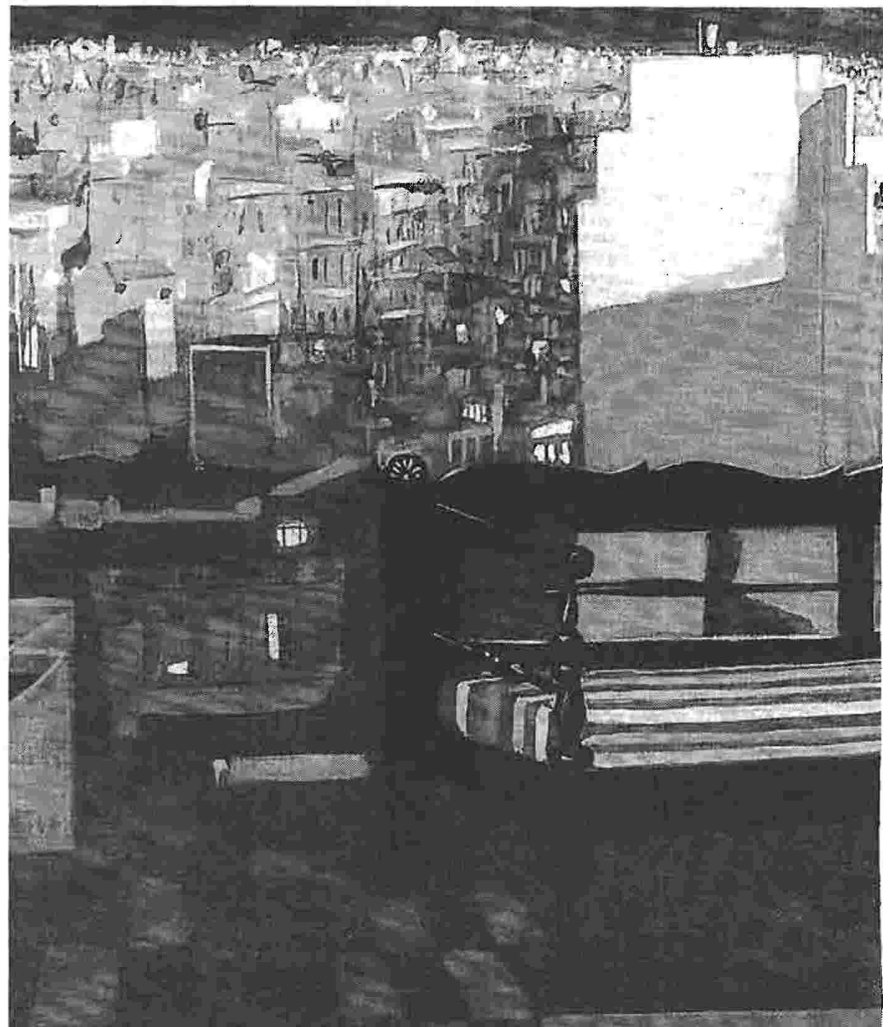
Η μάνα μου δεν άργησε να παρατηρήσει ότι είχε αλλάξει η συμπεριφορά μου. –Κάτι τρέχει με σένα, Ιφιγένεια. Είσαι διαρκώς αφηρημένη, όλη μέρα γυρίζεις στο σπίτι σαν αλλοπαρμένη και μόνο το αιόγειμα στολίζεσαι και στίνεσαι στο παράθυρο.

Οι δικαιολογίες μου δεν έπιασαν τόπο. Ενα απόγευμα, κρυμμένη πίσω από τη μισάνοικτη πόρτα, είδα τον ωραίο ανθυπολοχαγό να σταματάει μπροστά στο παράθυρο και να μου δίνει ένα τριαντάφυλλο.

Ποιος είδε τον Θεό και δεν τον φοβήθηκε! Πρώτα μου άστραψε δυο καστούκια στα μάγουλα κι έπειτα τα πιάτα πάνω στον μπουφέ σείστηκαν από τις φωνές της.

–Καλύτερα να πεθάνω παρά να δω τέτοιο ρεζιλίκι, τη μοναχοκόρη μου να σαλιαρίζει μ' έναν Ιταλό. Δεν καταλαβαίνεις ότι ο μακαρονάς θέλει να περάσει την ώρα του; Ξέχασες ότι είναι εκθρόνος μας, κατακτητής που πίνει το αίμα μας και σφίγγει τη θηλιά στο λαιμό μας; Αν το μάθει ο πατέρας σου θα σε σφάζει στο κατώφλι σαν τραγί. Δεν έβγαλα άνα. Άκουσα όλο το ξέσπασμα της μάνας μου μέχρι που κουράστηκε να φωνάζει κι αποσύρθηκε στην κουζίνα.

Δυο μέρες αργότερα, λίγο πριν με πάρει ο ύπνος, άκουσα έναν κρότο. Στην αρχή δεν κατάλαβα από πού ερχόταν. Αμέσως μια δεύτερη πέτρα χτύπησε το κλειστό παράθυρο. Άνοιξα το ένα φύλλο και τον είδα λουσμένο στο φως του φεγγαριού να μου κάνει νοήματα να κατεβώ. Χωρίς δεύτερη σκέψη έβαλα ένα ζακετάκι πάνω από το νυχτικό μου και ξηπό-

Η ιστορία

λητη, στα νύχια των ποδιών μου, άρχισα να κατεβαίνω τη σκάλα. Σε κάθε βήμα μου τα ξύλινα σκαλοπάτια έτριζαν, έφεμα μη με πάρουν χαμπάρι οι γονείς μου.

Άνοιξα την πόρτα όσο πιο προσεκτικά μπορούσα. Ορμησε και μ' έκλεισε στην αγκαλιά του. Ενας χείμαρρος λόγια σαν μουσική, μου χείδευαν τ' αυτιά. Ήταν σίγουρα λόγια αγάπης κι ας μην ήξερα ούτε μια λέξη παλικά. Δεν ξέρω αν έμεινα στην αγκαλιά του λίγα λεπτά ή μια αιωνιότητα. Όταν ήρθα στα σύγκαλά μου, τον έσπρωξα για να ελευθερωθώ από το αγκάλιασμά του. Πήρε το πρόσωπό μου στα δυο του χέρια και με φίλησε, δε θα ξεχάσω ποτέ πόσο απαλά ήταν τα χείλη του.

Ανέβηκα ζαλισμένη τη σκάλα κι ως την αυγή μια καταιγίδα μαινόταν στο

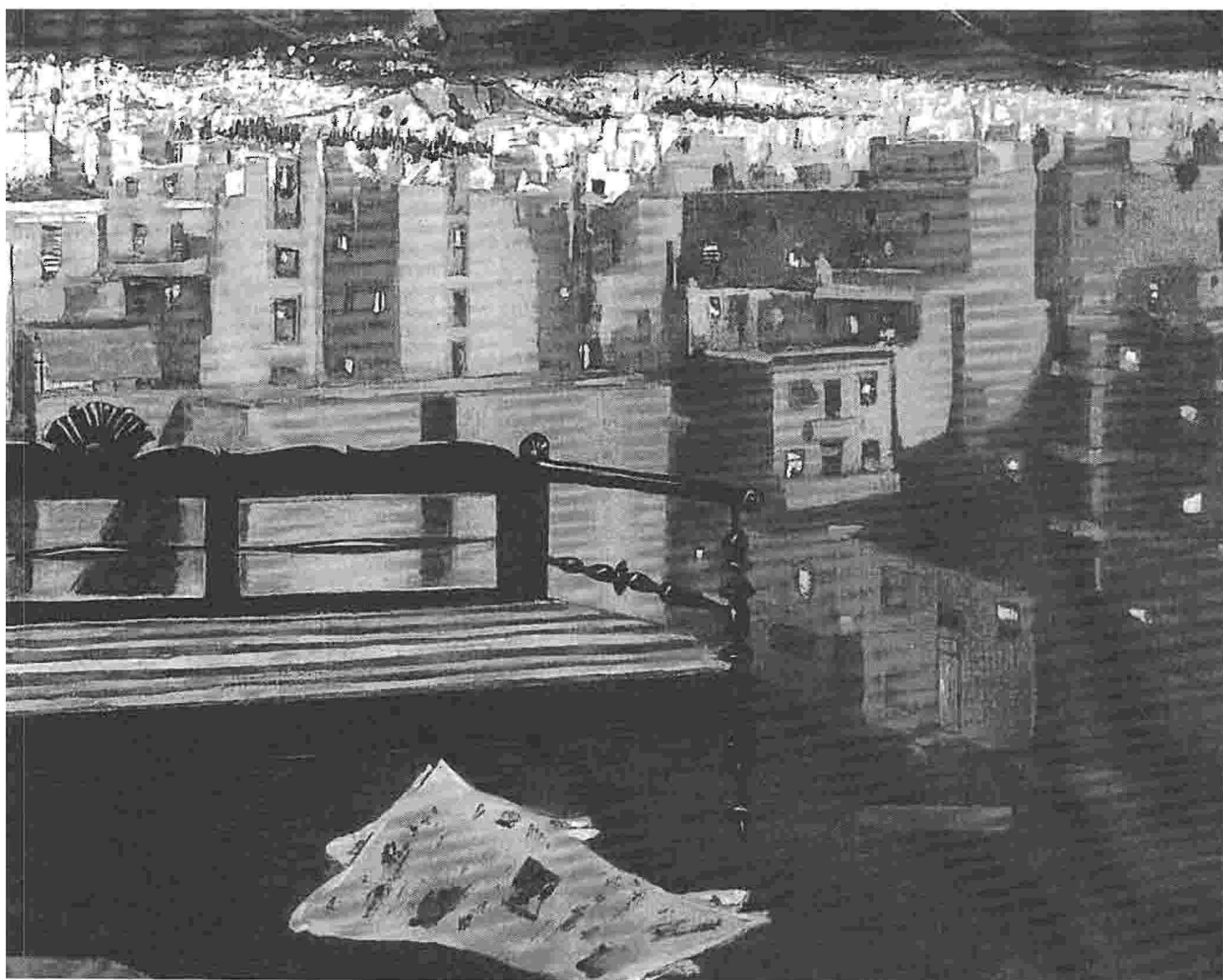
μουαλό μου. Την άλλη μέρα μια γειτονοπούλα μου έφερε ένα χαρτάκι κιλινοδιπλωμένο.

Ηταν γραμμένο στα ελληνικά – ποιος ξέρει ο ωραίος ανθυπολοχαγός ποιος είχε αγκαρέψει να το γράψει; Ανάμεσα στα λόγια αγάπης μου έγραψε: «Ο εκθρόνος της πατρίδας είναι πάντα μιστός, αλλά οι καρδιές των ανθρώπων είναι ελεύθερες ν' αγαπιούνται. Όταν τελειώσει ο πόλεμος ο κόσμος θα είναι διαφορετικός, όμορφος, γεμάτος δημιουργικότητα και αισιοδοξία. Κι αυτό τον καινούργιο κόσμο θέλω

ΛΙΤΣΑ ΨΑΡΑΥΤΗ

Μια πλειάδα σύγχρονων Ελλήνων συγγραφέων υπογράφουν καθημερινά και αποκλειστικά για το «Εθνος» «Μια ιστορία με καλό τέλος». Επειδή η ζωή έχει το χρώμα, το αίσθημα και την έκβαση -γιατί όχι;- που εμείς της δίνουμε. Διότι είναι ανοιχτή στο ενδεχόμενο και το αναπάντεχο.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΛΕΝΗ ΓΚΙΚΑ

**Ο ερχομός
του Πάολο
αναποδογύρισε
τη ζωή μας.
Ζήσαμε έναν μήνα
γεμάτο δάκρυα,
γέλια, χαρές
κι έγνοιες.**

νύχτα. Συγγενείς, φίλοι, μοδίστρες, κεντήστρες μπαινόβγαιναν όλο φούρια. Καμιά φορά, μέσα σ' όλη εκείνη την ανακατωσούρα έπινα τη μάνα μου να σκουπίξει κρυφά τα μάτια της.

Τη μέρα που έγιναν οι αρραβώνες, στο σπίτι μας δεν έπεφτε καρφίτσα. Τα σόγια μαζεύτηκαν από νωρίς. Οι γυναίκες πάλευαν στην κουζίνα.

-Μην ξεχάσεις να βάλεις άνηθο στη γέμιση του κατσικιού... Οι πίτες θέλουν κι άλλο ψήσιμο, να πάρουν χρώμα... Να ριζεις μπόλικη κανέλα στους λουκουμάδες, η μάνα μου έδινε διαταγές σαν το στρατηγό σε ώρα μάχης... Και ξανά ευχές, καλωσορίσματα, αγκαλιές, τσουγκρίσματα, βουνά οι μεζέδες μέσα στους δίσκους. Τα χέρια του πατέρα έτρεμαν την ώρα που άλλαζε τις βέρες. Όταν καθίσαμε στο τραπέζι γύρισε στη θεία Ευγενία:

-Πετάξου στο κελάρι και φέρε μια κανάτα από το καλό κρασί που φυλάμε για την Αγία Κοινωνία και η ματιά του είχε ξαστερώσει.

Ο γάμος μας έγινε ανήμερα της Αγίας Ζώνης, στο μοναστήρι, πάνω από τη Μουρτιά.

... «Γάμος εγένετο εν Κανά της Γαλιλαίας» διάβαζε το ευαγγέλιο ο πατέρας Μιχαήλ και η πλούσια φωνή του γέμιζε την εκκλησία. Ο κόσμος δε χώραγε μέσα, γέμισε και η αυλή. Ο γάμος τελείωσε. Ο κόσμος έπεσε πάνω στο πανέρι με τις μπομπονιέρες. Μύριζε το ρετσίμι των πεύκων, πιο πολύ όμως μοσκοβολούσαν οι βασιλικοί σγουροί και θεριεμένοι μέσα στους γκαζοντενεκέδες, φυτεμένοι από τα άξια χέρια της μοναχής Πελαγίας...

της Ιφιγένειας

να τον χαρούμε μαζί. Ενα μόνο σου ζητώ. Να με περιμένεις. Θα γυρίσω και τότε κανείς δε θα μας χωρίσει... Πάολο».

Γύρισε το 1945, μόλις τελείωσε ο πόλεμος. Όλα εκείνα τα χρόνια μού έστελνε γράμματα κι εγώ του απαντούσα, είχα μάθει ιταλικά. Οι γονείς μου το έβλεπαν σαν ένα νεανικό καπρίτσιο κι έλεγαν πως «μάτια που δε βλέπονται γρήγορα λησμονιούνται». Ενα πρωινό που πίναμε τον καφέ μας, ακούσαμε φωνές και χτυπήματα στην εξώπορτα. Κατέβηκα ν' ανοίξω. Ενας ακθοφόρος, λαχανιασμένος, με δυο βαλίτσες, προσπαθούσε να βρει τη μιλιά του.

-Δυο ξένοι... Μια γυναίκα και ένας άντρας ζητούν το σπίτι σας... Μόλις ξεπαρκάρησαν από το «Κωστάκης Τόγιας».

Να τους! Ερχονται!

Κοιτούσα μαρμαρωμένη την ψηλή κορμοστασιά του Πάολο και δεν πίστευα στα μάτια μου. Πίσω του μια παχουλή γυναίκα, καλοντυμένη, σκούπιζε μ' ένα μαντίλι το ιδρωμένο της πρόσωπο.

-Δε με περιμένεις, ε; είπε με την τραγουδιστή φωνή του και μ' άρπαξε στην αγκαλιά του. Είχα χάσει τη μιλιά μου, η καρδιά μου φτεροκοπούσε, νόμιζα πως θα πεταχτεί από το στήθος μου.

-Ελα να γνωρίσεις τη μητέρα μου. Σε ξέρει καλά, για σένα μιλάμε. Η γυναίκα μου 'σκασε από ένα φιλί σε κάθε μάγουλο μαζί μ' έναν κείμαρρο ιταλικών. Ο ερχομός του Πάολο αναποδογύρισε τη ζωή μας. Ζήσαμε έναν μήνα γεμάτο δάκρυα, γέλια, χαρές κι έγνοιες. Ο πατέρας μου

βρέθηκε απροετοίμαστος. Πώς να πιστέψει ότι από τη μια στιγμή στην άλλη το κορποσάκι του, που πάνω του είχε κρεμάσει όλες τις ελπίδες και τα όνειρα, θα 'φευγε από κοντά του για να ζήσει μακριά μ' έναν ξένο; Όλη τη μέρα στριφογύριζε σαν το θηρίο στο κλουβί, κάπνιζε το ένα πακέτο μετά το άλλο και δεν του 'παιρνε λέξη

-Σε καλό σου! Τον μάλωνε η μάνα μου. Πώς κάνεις έτσι; Γάμο ετοιμάζουμε...

Η μάνα μου το πήρε απόφαση από την πρώτη μέρα. Ή αυτόν ή κανέναν, της το ξέκοψα. Κλάψαμε κάμποση ώρα αγκαλιασμένες και προσγειωμένη καθώς ήταν, ανασκουμπώθηκε για να γίνουν όλα όπως έπρεπε.

Η πόρτα μας έμενε ανοιχτή μέρα-

ΠΑΓΚΑΚΙ

Σαν ζωγραφιά του Σπύρου Βασιλείου, μια ιστορία αγάπης με αίσιο τέλος όπου ένα παγκάκι περιμένει στη μέση του παντός ή του πουθενά, εκείνους τους δυο που αγαπήθηκαν κόλλησαν στον πόλεμο, στο διήγημα της Λίτσας Ψαραύτη.